

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 827

van **ROOSMARIJN BECKERS**

datum: 27 juli 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Fruitteelt - Onderzoek inzake samenwerkingen en beheersing marktrisico's

Hoe kunnen samenwerkingen, om onder meer vat te krijgen op de marktrisico's en een betere onderhandelingspositie af te dwingen, zorgen voor een stabiel inkomen voor een volatiele sector zoals die van fruittelers? Dat was de onderzoeksvraag die Eewoud Lievens (KU Leuven) zich stelde.

Zoals in eerdere mondelinge en schriftelijke vragen van mezelf aan bod kwam, heeft de hardfruitsector het al een langere tijd zwaar te verduren. Lievens ging in zijn doctoraat na wat het potentieel is van coördinatie tussen telers, coöperaties en handelaars voor een verbetering van het inkomen van fruittelers. Meer bepaald werd bestudeerd hoe coördinatie kan bijdragen aan de beheersing van marktrisico's, het versterken van de onderhandelingspositie van telers, en meerwaardecreatie door telers.

Allereerst werd uit het onderzoek duidelijk dat de Vlaamse fruittelers (nog) niet warmlopen voor stam- of poolverkoop. Ook het indekken van prijzen werd als mogelijke optie beschouwd om marktrisico's te beperken, maar de ingedekte volumes peren zijn de laatste jaren duidelijk gedaald. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat prijzen sterk variëren van jaar tot jaar, in functie van de opbrengsten.

Nog een vaststelling uit het onderzoek is dat coöperaties, die gecreëerd zijn om de onderhandelingspositie van telers te versterken, geconfronteerd worden met een grote onzekerheid over het aanbod van hun leden. Ze zijn verplicht het fruit van hun leden te verkopen, maar hebben geen zekerheid over het tijdstip wanneer leden dit zullen brengen en hoe goed het gesorteerd is. Deze onzekerheid creëert hoge transactiekosten.

Een andere interessante vaststelling is dat clubbrassen potentieel hebben als bron van meerwaardecreatie voor telers. Het idee achter clubbrassen is dat marketing, met inbegrip van het gebruik van merken, het signaal geeft aan consumenten dat fruit een superieure kwaliteit heeft. Indien een clubbras deze verwachting waarmaakt, dan kan het de consument verleiden om meer te betalen voor een kilo appels of peren.

1. Is de minister op de hoogte van dit onderzoek en de resultaten ervan? Hoe evalueert hij dit?
2. Acht de minister het promoten van stam- en/of poolverkoop een optie? Welke bijkomende maatregelen/initiatieven zal hij hiervoor nemen? Werd dit reeds gedaan tijdens deze legislatuur? Zo ja, op welke manier en hoeveel middelen werden hiervoor vrijgemaakt? Zo niet, waarom niet?
3. Op welke manier ondersteunt de Vlaamse Regering de coöperaties, die gecreëerd zijn om de onderhandelingspositie van telers te versterken? Is een verbetering van de werking van deze coöperaties volgens de minister een noodzaak? Zo ja, welke

initiatieven zal hij hiertoe nemen, en welke initiatieven en middelen werden hiervoor tijdens deze legislatuur al genomen en vrijgemaakt?

4. Acht de minister meer promotie en bekendheid voor (de creatie en verspreiding) van clubbrassen een mogelijkheid? Werden hiervoor tijdens deze legislatuur al maatregelen genomen, of zullen nog bijkomende maatregelen/initiatieven genomen worden? Welke middelen staan/stonden hier tegenover?

ANTWOORD

op vraag nr. 827 van 27 juli 2022

van **ROOSMARIJN BECKERS**

1. De landbouwadministratie heeft met interesse de verdediging van het doctoraat opgevolgd, alsook de studie doorgenomen. De resultaten ervan zijn van belang voor een grondig inzicht in de opties voor de fruitsector, die de afgelopen jaren onder druk heeft gestaan.
2. Stam- en poolverkoop wordt al gepromoot sinds het ontstaan van het eerste clubras in Vlaanderen, Kanzi (ruwweg 15 jaar). Boomroyalties, royalties op de productie, afzet, reclame/promotie, ondersteuning van het concept, onderzoek,... zitten al in de operationele programma's van de coöperaties.
In het Vlaams GLB Strategisch Plan is dit uitgewerkt onder een aantal verschillende interventies. Bijkomende maatregelen/initiatieven kunnen door de PO gebeuren.
3. De Gemeenschappelijke Markt Ordening Groenten en Fruit (GMO) dient er al sinds 1997 toe de positie van de landbouwers te versterken via de werking van coöperatieven. Deze maatregel is voor Vlaanderen één van de grote maatregelen in het Europees landbouwbeleid (jaarlijks ruwweg 55 miljoen euro Europese steun voor producentenorganisaties in Vlaanderen). Beleidsmatig worden er jaarlijks verschillende overlegmomenten georganiseerd tussen overheid en coöperaties om de maatregelen te optimaliseren en eventuele nieuwe maatregelen toe te voegen. Zo wordt de werking van de coöperaties verbeterd, en de onderhandelingspositie van de telers versterkt. Het is de PO zelf die de concrete invulling doet aan het programma op aangeven van de leden.
4. Zie vraag 2 en 3, er worden via GMO en het nieuwe Vlaams GLB Strategisch Plan al heel wat mogelijkheden voorzien voor onderzoek/afzet/promotie/royalties van beloftevolle rassen hardfruit waaronder clubrassen.

De keuze voor een clubras heeft vele voor- en nadelen en is dus een afweging die best door de teler en coöperatie gemaakt kunnen worden. Eén van de belangrijkste nadelen die ook in het doctoraat wordt vermeld, is dat de telers een aanzienlijk deel van hun autonomie verliezen. Daarnaast zijn er ook risico's aan verbonden indien een beloftevol ras aangeplant wordt en uiteindelijk niet voldoet aan de verwachtingen.